

Bruselj, 30. november 2018
(OR. en)

14989/18

RECH 512
COMPET 833

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	14516/18
Zadeva:	Upravljanje evropskega raziskovalnega prostora – sklepi Sveta (sprejeti 30. 11. 2018)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o upravljanju evropskega raziskovalnega prostora, ki jih je Svet sprejel na 3655. seji 30. novembra 2018.

SKLEPI SVETA

O UPRAVLJANJU EVROPSKEGA RAZISKOVALNEGA PROSTORA

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB OPOZARJANJU NA

- sklepe Sveta iz leta 2012 o okrepljenem partnerstvu za odličnost in rast v Evropskem raziskovalnem prostoru¹, v katerih so bile dogovorjene obstoječe prednostne naloge za evropski gospodarski prostor (v nadaljnjem besedilu: ERP);
- sklepe Evropskega sveta iz leta 2013², ki vključujejo poziv k vzpostavitvi popolnoma delujočega evropskega raziskovalnega prostora do konca leta 2014 kot političnega cilja za pospešitev strukturnih reform nacionalnih sistemov;
- sklepe Sveta iz maja 2015 o načrtu za evropski raziskovalni prostor 2015–2020³, ki so bili podlaga za kasnejše nacionalne akcijske načrte držav članic za ERP;
- sklepe Sveta iz decembra 2015 o pregledu svetovalne strukture evropskega raziskovalnega prostora⁴, ki so bili podlaga za racionalizacijo svetovalne strukture, v okviru katere je za leto 2018 predviden prvi triletni postopek pregleda svetovalne strukture ERP;

¹ Dokument 17649/12.

² Dokument EUCO 169/13.

³ Dokument 9351/15.

⁴ Dokument 14875/15.

- sklepe Sveta iz decembra 2015 o spodbujanju enakosti spolov v evropskem raziskovalnem prostoru⁵, v katerih je bila poudarjena potreba po spodbujanju trajnostnih kulturnih in institucionalnih sprememb v nacionalnih akcijskih načrtih za ERP oziroma po oblikovanju strategij za izvajanje načrta za ERP in prednostnem uresničevanju enakosti spolov ter vključevanju vidika spola v vsebino in programe na področju raziskav in inovacij;
 - sklepe Sveta iz decembra 2017 z naslovom „Od vmesne ocene programa Obzorje 2020 k devetemu okvirnemu programu“⁶, v katerih je Svet ponovno opozoril na pomen nadaljnjih skupnih prizadevanj držav članic in Evropske komisije za nadaljnji razvoj in krepitev evropskega raziskovalnega prostora ter poudaril vlogo okvirnega programa kot glavnega instrumenta za podporo ciljev in izvajanja ERP;
 - sklepe Sveta z dne 29. maja 2018 o hitrejšem kroženju znanja v EU⁷, v katerih je Svet izpostavil pomen nadaljnjega razvoja politik za prosti dostop in odprto znanost znotraj in zunaj okvirnega programa, poudaril vlogo evropskega oblaka za odprto znanost pri razširjanju znanja in pozval k dolgoročni vzdržnosti raziskovalnih infrastruktur;
1. PRIZNAVA, da bo dobro delovanje ERP⁸ odločilno prispevalo k večji učinkovitosti, usklajenosti in splošni uspešnosti evropskega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema ter da ERP zahteva sistematičen pristop; v tem okviru POZDRAVLJA prizadevanja držav članic in Evropske komisije od resolucije Sveta iz junija 2000⁹, s katero je bil po zasedanju Evropskega sveta marca 2000¹⁰ vzpostavljen ERP;

⁵ Dokument 14846/15.

⁶ Dokument 15320/17.

⁷ Dokument 9507/18.

⁸ ERP, kot je opredeljen v členu 179 PDEU.

⁹ UL C 205, 17.7.2000, str. 1.

¹⁰ Dokument 100/00.

2. PRIZNAVA pomembno strateško vlogo odbora ERAC pri svetovanju Svetu, da bi zagotovili, da Evropa kar najbolj poveča ekonomski in socialni učinek naložb v raziskave in inovacije na evropski in nacionalni ravni, s čimer naj bi se povečala konkurenčnost Evrope v svetu, podprla rast zaposlovanja, izboljšal življenjski standard državljanov in zmanjšale razlike pri raziskavah in inovacijah znotraj Evropske unije;
3. PONOVRNO IZPOSTAVLJA pomen tesnega partnerstva med državami članicami in Evropsko komisijo pri skupnem delu za krepitev ERP, tudi prek 9. okvirnega programa Obzorje Evropa, ter pri sodelovanju z državami, pridruženimi okvirnemu programu za raziskave (pridružene države), in z ustreznimi zainteresiranimi stranmi iz znanstvenih, poslovnih in družbenih krogov;

MEJNIKI ERP

4. POUDARJA, da so vse skupine, povezane z ERP, ki izvajajo prednostne naloge ERP, dosegle določen napredek pri izboljšanju ERP, kar predstavlja pomembne mejnike za evropski raziskovalni prostor;¹¹ POZDRAVLJA prizadevanja odbora ERAC v letu 2018 za pregled in prilagoditev svetovalne strukture ERP, kot je bilo opisano v mnenju odbora ERAC z dne 18. septembra 2018¹²;

¹¹ Letno poročilo odbora ERAC za leto 2017, dokument 1206/18.

¹² Dokumenta 1209/18 in 1209/18 ADD 1.

5. IZPOSTAVLJA nov pristop do evropske politike partnerstva na področju raziskav in inovacij, h kateremu je odločilno prispevala ad hoc delovna skupina odbora ERAC za partnerstva, ter vključitev novega mehanizma za izbiro, izvajanje, spremljanje, ocenjevanje in postopno zaključevanje partnerstev EU na področju raziskav in inovacij v predlog za program Obzorje Evropa; z zanimanjem PRIČAKUJE prihodnji predlog, ki ga bo Komisija odboru ERAC predstavila decembra 2018 in se nanaša na okvir meril za partnerstva in na proces strateškega usklajevanja v celotnem življenjskem ciklu partnerstev na področju raziskav in inovacij, v povezavi s strateškim načrtovanjem za Obzorje Evropa; PONOVRNO NAVAJA, da bi moral biti proces strateškega usklajevanja sicer v celoti operativen do maja 2019, vendar pa bi se morale države članice in pridružene članice o kakršni koli pobudi za partnerstvo na področju raziskav in inovacij, financirani v okviru Obzorja Evropa, zgodaj in strukturirano posvetovati na podlagi njihove začetne ocene učinka, če naj bi se takšna pobuda začela pripravljati še pred formalno vzpostavitvijo procesa strateškega usklajevanja; POUDARJA nadaljnji pomen dejavnosti za usklajevanje in mreženje med državami članicami v okviru prednostnih nalog EU in tudi širše kot del prizadevanj, povezanih z ERP;
6. JE SEZNANJEN, da leta 2018 obeležujemo deset let skupnega načrtovanja v ERP z desetimi pobudami za skupno načrtovanje; JE SEZNANJEN z zadnjimi dosežki posebne sestave v okviru odbora ERAC, tj. skupine na visoki ravni za skupno načrtovanje, pri spodbujanju oblikovanja dolgoročnih strategij za pobude za skupno načrtovanje, in sicer z vzpostavitvijo mehanizma spremljanja nacionalnega napredka na tem področju, in z vzpostavitvijo novega okvira za ocenjevanje potenciala novih in obstoječih pobud za skupno načrtovanje; PONOVRNO IZPOSTAVLJA nadaljnji pomen skupnega reševanja globalnih izzivov, zlasti v okviru pobud za skupno načrtovanje, ter POZIVA Komisijo, naj še naprej podpira proces skupnega načrtovanja programov in pobude za skupno načrtovanje v skladu s cilji politike na ravni držav in EU;

7. POZDRAVLJA strateško poročilo in posodobitev načrta Evropskega strateškega foruma za raziskovalne infrastrukture (ESFRI) v letu 2018¹³ ter ESFRI poziva, naj v letu 2021 pripravi naslednjo posodobitev načrta ESFRI, da bi okrepili njegovo strateško vlogo pri razvoju okolja raziskovalnih infrastruktur; prav tako POZDRAVLJA drugo poročilo o izvajanju uredbe o ERIC¹⁴ (Konzorcij evropske raziskovalne infrastrukture) in POZIVA Komisijo, naj naslednje poročilo o izvajanju uredbe o ERIC predstavi do leta 2022; UGOTAVLJA, da so potrebni ustrezni ukrepi za lažjo uporabo instrumenta ERIC, zlasti v zvezi s sprejemljivo rešitvijo za oprostitev DDV za prispevke v naravi, da bi spodbudili naložbe v infrastrukture ERIC in druge infrastrukture iz načrta ESFRI ter razširili nadnacionalni in odprt dostop do evropskih raziskovalnih infrastruktur in povečali njihovo finančno vzdržnost; POZIVA Komisijo in države članice, naj te ukrepe kar najhitreje izvedejo, vseevropske raziskovalne infrastrukture pa POZIVA, naj svoje storitve ponujajo na mednarodni ravni in, kjer je ustrezno, navežejo stike z novimi mednarodnimi člani;
8. POUDARJA pomen usklajenih ukrepov in dobrega usklajevanja med ERP in okvirnim programom, tudi prihodnjim programom Obzorje Evropa, za razvoj trga dela za raziskovalce v Evropi in za politiko odprte znanosti v zvezi z izboljšanjem mehanizmov za priznavanje in nagrajevanje, pa tudi shem razvoja znanj in spretnosti za raziskovalce; POZIVA vse udeležene strani, naj upoštevajo vsesplošnost enakih možnosti in odprte znanosti, zlasti pri raziskovalcih in doktorandih na začetku poklicne poti;

¹³ <http://roadmap2018.esfri.eu/>

¹⁴ Dokument 11022/18.

9. POZIVA odbor ERAC, tudi njegovo stalno delovno skupino za človeške vire in mobilnost, naj si prizadeva za boljše sinergije med ERP in evropskim visokošolskim prostorom v zvezi z vprašanji, povezanimi z visokošolskim izobraževanjem, usposabljanjem, raziskovalnimi karierami in trikotnikom znanja; s tem v zvezi se z zanimanjem SEZNANJA s sporočili o spodbujanju boljšega povezovanja med visokošolskim izobraževanjem in raziskavami iz Pariškega sporočila z dne 25. maja 2018¹⁵;
10. SE SEZNANJA z delom stalne delovne skupine odbora ERAC za enakost spolov na področju raziskav in inovacij v zvezi s skupnimi smernicami za vključevanje vidika spola v mednarodno sodelovanje na področju znanosti, tehnologije in inovacij, ki so bile pripravljene v sodelovanju s posebno sestavo odbora ERAC, tj. strateškim forumom za mednarodno znanstveno in tehnološko sodelovanje (SFIC), vključno s priporočili o upoštevanju enakosti spolov v programu Obzorje Evropa; z zaskrbljenostjo UGOTAVLJA, da se ta prednostna naloga ERP št. 4 ne izvaja enako v državah članicah, kar vpliva na uvajanje primerljivih in pravičnih delovnih pogojev, uravnoveženih z vidika spola, na področju raziskav v Evropi; POZDRAVLJA skupna prizadevanja SFIC in stalne delovne skupine odbora ERAC za enakost spolov na področju raziskav in inovacij kot primer dobre prakse sodelovanja pri različnih prednostnih nalogah ERP;
11. SE SEZNANJA s sprejetimi ukrepi, vključno s prizadevanji stalne delovne skupine odbora ERAC za odprto znanost in inovacije za vzpostavitev evropskega oblaka za odprto znanost (EOSC), ki predstavlja pomemben mejnik pri zagotavljanju, da so vsi podatki iz raziskav v ERP v skladu z načelom FAIR¹⁶; POUDARJA, da je treba ob usklajevanju z državami članicami oblikovati trden okvir upravljanja za evropski oblak za odprto znanost, ki bo spodbudil znanstvene skupnosti in ga bo možno sčasoma nadgraditi; vse vpletene strani POZIVA, naj v celoti in pravočasno vzpostavijo evropski oblak za odprto znanost, ter UGOTAVLJA, da imajo raziskovalne infrastrukture v tem okviru pomembno vlogo; OPOZARJA, da je treba zagotoviti učinkovito usklajevanje med evropskim oblakom za odprto znanost in ESFRI, vključno z ravno upravljanja;

¹⁵ *Paris Communiqué, Conférence ministérielle européenne pour l'enseignement supérieur*, 25. maj 2018.
http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/77/1/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf

¹⁶ Najdljivost, dostopnost, interoperabilnost in ponovna uporabljivost (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable – FAIR).

12. Glede na nove prakse na področju prenosa znanja, kot so odprte inovacije, POZIVA Komisijo, naj ponovno preuči svoje priporočilo o upravljanju intelektualne lastnine pri dejavnostih prenosa znanja iz leta 2008 in kodeks ravnanja za univerze in druge javne raziskovalne zavode, da se prek prenosa znanja dodatno okrepi učinek raziskav in inovacij;
13. POZIVA države članice, Evropsko komisijo in, kadar je to primerno, zasebne akterje ter nevladne organizacije in državljane, naj si v okviru foruma SFIC še bolj prizadevajo za tesnejše usklajevanje na področju mednarodnega sodelovanja, med drugim z organizacijo skupnih sestankov in morebitnim oblikovanjem sporazumov na področju znanosti in tehnologije, tudi z namenom uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja, pri čemer se bodo ustvarile sinergije in dodana vrednost na nacionalni in evropski ravni; v zvezi s tem bi bilo treba upoštevati tudi dejavnosti v okviru programa Obzorje Evrope;
14. POZDRAVLJA poročilo Evropske komisije z naslovom *Science, Research and Innovation Performance of the EU*¹⁷ kot pomemben izkaz trenutnega stanja na področju raziskav in inovacijskih ekosistemov v EU; UGOTAVLJA, da je EU od leta 2010 napredovala na področju inovacij, kot je navedeno v evropskem sistemu inovacijskih kazalnikov za leto 2018¹⁸, vendar z zaskrbljenostjo obenem OPAŽA razlike v razvoju evropskega raziskovalnega prostora in v zvezi s tem POUDARJA, da bi moral biti ERP bolj opremljen za soočanje z navedenimi izzivi;

¹⁷ Poročilo Evropske komisije z naslovom *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018 – Strengthening the foundations for Europe's future*, 2018, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/rec-17-015-srip-report2018_mep-web-20180228.pdf

¹⁸ Evropska komisija, *European Innovation Scoreboard 2018*, https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en

15. POZDRAVLJA novi pristop odbora ERAC, da je treba organizirati redne strateške politične razprave za nadaljnji razvoj kombinacije politik za raziskave in inovacije v evropskem raziskovalnem prostoru; PRIZNAVA, da imajo lahko te strateške politične razprave pomembno vlogo pri zagotavljanju foruma za države članice, ki pripomore k razumevanju, kako učinkoviti so politike in orodja, ki so jim na voljo na nacionalni in evropski ravni, da lahko izvajajo prednostne naloge ERP in uresničujejo širše evropske gospodarske in socialne cilje; POZIVA Komisijo, naj zbere dogovorjene dokaze o zasnovi in učinku politik raziskav in razvoja, ki bi lahko pripomogli k oblikovanju nacionalnih politik, tudi s tem, da nadalje sodeluje z OECD;

PREGLED SVETOVALNE STRUKTURE ERP

16. POZDRAVLJA mnenje odbora ERAC o pregledu svetovalne strukture ERP ter POZIVA odbor ERAC in druge skupine, povezane z ERP, naj čim prej začnejo upoštevati njegova priporočila na podlagi akcijskega načrta za leto 2019 in po potrebi pregledajo tudi svoje mandate;
17. PRIZNAVA, da bi morale biti sedanje prednostne naloge ERP še naprej osnova za sodelovanje med državami članicami, pridruženimi državami, Evropsko komisijo ter javnimi in zasebnimi organizacijami zainteresiranih strani v okviru okrepljenega partnerstva ERP; UGOTAVLJA, da se bo načrt za ERP za obdobje 2015–2020 še naprej izvajal ob vsestranskem spoštovanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter izkoriščanju raznolikosti in prednosti nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih sistemov;
18. POUDARJA, da je mehanizem za podporo politikam v okviru programa Obzorje 2020 kot instrument, podprt z okvirnim programom, ustrezen za krepitev politik ERP; v tem smislu POUDARJA, da bi morale vse strani, po potrebi tudi skupine, povezane z ERP, izkoristiti rezultate dejavnosti vzajemnega učenja mehanizma za podporo politikam, medsebojnih pregledov in specifičnih podpornih dejavnosti ter drugih dokazov, povezanih z ERP, kot je poročilo o napredku ERP in evropski sistem inovacijskih kazalnikov; SE STRINJA, da bi se bilo treba bolj usmeriti v izboljšanje ustreznosti in učinka skupin, povezanih z ERP;

19. MENI, da bi potrebe, ki nastajajo pri opravljanju novih dejavnosti v okviru ERP, lahko vključili v obstoječe prednostne naloge ERP; UGOTAVLJA, da so nekatere dejavnosti v okviru ERP horizontalne, zaradi česar je treba okrepiti sodelovanje med vsemi izvajalci prednostnih nalog ERP;
20. POZIVA k temu, da se svetovalna struktura ERP prilagodi na naslednji način:
- Odbor ERAC naj razišče možnosti za ponovni zagon obstoječe skupine na visoki ravni za skupno načrtovanje programov (GPC), da se pripravi shema sodelovanja držav članic in pridruženih držav v procesu strateškega usklajevanja za partnerstva, ko bo v ustreznem forumu sprejeta odločitev o njegovi zasnovi in zasnovi misij.
 - Skupine, povezane z ERP, naj organizirajo zaporedne ali skupne sestanke, kadar obstajajo močne sinergije v zvezi z vsebino in ciljnimi skupinami. Srednjeročno naj se preučijo možnosti za optimizacijo števila skupin, pri čemer se zagotovi ustrezna porazdelitev vseh vidikov prednostnih nalog ERP.
 - Vse skupine, povezane z ERP, naj razmislijo, kako bi okrepile neposredne izmenjave z ustreznimi organizacijami zainteresiranih strani v okviru ERP in v svoje delo vključile visoko kakovostne strokovnjake.
 - Da bi spodbudili izmenjave med ERP in evropskim visokošolskim prostorom, bi bilo treba organizirati redne zaporedne sestanke o pomembnih temah med odborom ERAC, skupino za spremljanje bolonjskega procesa in/ali generalnimi direktorji za visokošolsko izobraževanje;

21. POUDARJA, da bi bilo treba optimizirati učinkovitost in uspešnost svetovalne strukture ERP:

- Vodilno vlogo odbora ERAC v okviru svetovalne strukture ERP bi bilo treba ohraniti in okrepiti. Pri tem bi moral odbor ERAC v okviru svoje odgovornosti pomagati drugim skupinam, povezanim z ERP, da si zagotovijo optimalne delovne pogoje za svoje delo na področju uresničevanja ciljev iz načrta za ERP.
- Mandat vsake skupine, povezane z ERP, bi moral določati jasne cilje s konkretnimi in točno določenimi nalogami.
- V primeru novih tem, za katere obstoječe skupine niso zadolžene, bi lahko skupine, povezane z ERP, še naprej ustanovljale ad hoc delovne skupine z jasno opredeljenimi cilji za omejeno časovno obdobje. Države članice, pridružene države in Evropska komisija bi morale zagotoviti, da imajo udeleženci vseh vrst skupin ustrezen profil na ustrezni ravni, in se pri uresničevanju ciljev posluževati tudi mehanizma za podporo politikam.
- Usklajevanje prednostnih nalog predsedstva Sveta in načrtov skupin, povezanih z ERP, naj se poveča, predvsem z udeležbo prihodnjih predsedstev Sveta v usmerjevalnem odboru ERAC, ki se začne 18 mesecev pred začetkom predsedovanja.
- Evropska komisija in njeno Skupno raziskovalno središče naj po potrebi še naprej spodbujata medsebojno bogatenje s strokovnimi svetovalnimi skupinami Komisije in skupinami, povezanimi z ERP, da se prepreči podvajanje prizadevanj ter za čim večjo učinkovitost in uspešnost celotnega sistema svetovanja na področju raziskav in inovacij, npr. za evropsko evalvacijsko mrežo za raziskave in tehnološki razvoj ali na področju odprte znanosti in inovacij;

PRIHODNOST ERP

22. POZIVA Komisijo, naj do sredine leta 2020 objavi novo sporočilo o ERP za obdobje po letu 2020, ki bo temeljilo na trdnih dokazih in v katerem bi lahko predlagala revidirane prednostne naloge politik na področju ERP ter mehanizme za upravljanje in spremljanje na nacionalni ravni in ravni EU;
 23. POZIVA predsedstva Sveta, naj preučijo možnost, da bi organizirali redne ministrske konference o ERP, in sicer od leta 2020 naprej, ko bi bilo objavljeno novo sporočilo o ERP, ki bi bilo podlaga za določanje prednostnih nalog ERP, ki jih je sprejel Svet;
 24. MENI, da so „nacionalni akcijski načrti za ERP“ držav članic in pridruženih držav pomembni instrumenti za uresničevanje ERP. Ti načrti zahtevajo skladno in varčno orodje za spremljanje, ki bi se uporabljalo za vse prednostne naloge in skupine v okviru ERP in bi pripomoglo k uresničevanju različnih nacionalnih načrtov, uporabljalo pa naj bi se na prostovoljni osnovi; UGOTAVLJA, da je treba preučiti možnosti za boljšo uskladitev „nacionalnih akcijskih načrtov za ERP“ z evropskim semestrom;
 25. poleg tega zaradi poteka „načrta za ERP za obdobje 2015–2020“ PREDLAGA, da Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami skrbno oceni tovrstno orodje za oblikovanje politike na področju ERP;
 26. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE naslednji postopek pregleda svetovalne strukture ERP najpozneje do leta 2021, pri katerem bo upoštevano morebitno novo sporočilo o ERP in morda tudi rezultati prve ministrske konference o ERP.
-